

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Szekelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTUDAJDONS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Lejtőn a munkapárt.

A munkapárt elérkezett dicstelen életének utolsó epochájához. Ha végig tekintünk a munkapárt rövid életén, könnyű megállapítanunk, hogy más sorsa nem is lehet, mint a pusztulás, a megsemmisülés. Már alakulásakor magában hordta a pusztulás csiréit.

Minek köszönhette létét? Annak, hogy a bécsi udvarnak szüksége volt egy magyar pártra, a melylyel a nemzeti törekvéseket letörni sikerült. Rájöttek Bécsben, hogy az álkormányosság leple alatt könnyebben boldogulnak, mint a nyílt abszolútizmussal. A burkolt abszolútizmussal a jóhiszeműekkel és naivakkal el lehetett hitetni, hogy itt alkotmányosság van.

Az eszközök, a melyekkel harcba mentek, megfeleltek ennek a dicstelen célnak. Mindenki tudja, hogy az ország hangulata a legutolsó választás idején, mint már hosszú évek óta, — elenzőki volt. Jött azonban a sok pénz, — a melyről Desy Zoltán már megmondotta nézetét, honnét eredt — és a hol a tömegtelen pénz nem segített, ott volt az erőszak, a presszió, a megdolgozás sokféle neme. A hol mindezek nem segítettek, ott érvényesült a választási elnökök makhinációja, a kik valósággal zseniálitást fejtettek ki abban, — hogyan lehet kijátszani, megkerülni a törvényeket.

Ezeknek az eredménye lett egy párt, melyből az önállóságnak és függetlenségnek még a szikrája is hiányzik. Vakon követi vezéreit. Semmi közüik eszmékhez, meggyőződéshez; zsoldosok a tagjai, kik a mandátumokat szolgálják meg szavazataikkal. Az egész parlamenti élet, a többségi elv csak fikció, nem a többség akarata, hanem, egy pár oligarcha akarata érvényesül. Ép oly vakon követi most Lukácsot, mint Khuent. Oly lelkesedéssel esküszik Tiszára, mint a hogy fog esküdni X-re, a ki ezek után jön.

E párt élete csak szárnalmas vergődés volt; a bécsi udvarral szemben sorsa csak megalázkodás. Hetvenkedve követeli a készfizetések felvételét, hogy az első szóra megjuhászkodják. A rezolúciónál az Istennek sem engednek és elég volt, hogy a parókás Affenberg szembeszálljon velük.

A véderő vitánál még az álarcot is eldobták és a legbrutálisabb, bevalottan is törvénytelen eszközökkel, fegyveres erővel, keresztül hajszolják a véderőjavaslatot. Megszavaztak nem is milliókat, de milliárdokat a nélkül, hogy a nemzet jogairól még csak beszélni is mertek volna. Rombadöntötték a parlamentárizmust, tönkremagyarázták legerősebb alkotmánybiztosító törvényeinket.

Most azonban elérkezett életük utolsó korszaka Saját hazugságaik fojtják meg őket. A választások alkalmával a kevésbé emberismerők és a jó-

hiszeműek között azzal érték el némi szimpátiát, hogy kijelentették a miniszterek, élükön az akkori miniszterelnökkel, hogy a kibontakozás csak az általános választójog alapján képzelhető. Elérkezett az idő, hogy ígéretüknek helyt aljanak. Ekkor a frázisok hangoztatása mellett, — leteszik a javaslat megalkofásának sorsát, a népjogok kiterjesztésének legádázabb ellensége: Tisza István kezébe. A legjobb ut ez arra, hogy eltemetessék a nemzet ügye. Beterjesztettek egy javaslatot, a mely nem kiterjeszti a népjogokat, a mely nem a függetlenségét biztosítja a választóknak, hanem ellenkezőleg: mindent elkövet a választói jogosultság megnyirbálására.

Hogy mily rossz e tervezet, legjobban mutatja, hogy még a munkapárt egy néhány tagjában is felébredt a mélyen alvó lelkiismeret. Még ezek a tág lelkiismeretű politikusok sem tudják aláírni, a mit a kormány választói tervezetével akar.

Megkezdődtek a kiválások, élükön miniszter. Napról-napra jelentkeznek a di szidensek, — mint a hogyan 1903-ban ezek jelezték a szabadelvű-párt összeomlását.

Ne legyünk azért optimisták. Legrünk elkészülve, hogy a haldoklás hosszú ideig fog tartani. Fel fognak ezek használni minden eszközt, hogy életüket ideig-óráig fenntartsák. Valljuk be, társadalmunk gyenge, a függésnek ezer és ezer a szála és ezt a kormány jól ismeri, — hisz ezen alapszik egész választójogi tervezete. De merítsünk erőt a történelem azon tanításából, hogy a reakciót lehet ideig-óráig erőszakkal fenntartani, de állandóan nem. Az eszmét, a liberális, demokratikus haladást semmi sem tarthatja fenn rohanó utjában.

Dr Bognár Oszkár

Városi mozi — a közgyűlés előtt.

A „Szekely-Udvarhely” többször szóvá tette immár egy városi mozi létesítését. Most pedig alkalmat kívánunk adni arra, hogy az úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben kiváló figyelmet érdemlő kérdéssel. Szekelyudvarhely város képviselőtestületi közgyűlése is foglalkozzék. Beadtuk tehát az alábbi 9708—912. sz. alá iktatott sürgős indítványt:

Takintetes városi képviselőtestület:
alírott ezennel tisztelettel beterjesztem és elfogadásra ajánlom a következő sürgős indítványt:

Mondja ki a város képviselőtestülete, hogy Szekelyudvarhelyt egy Uránia-rendszerű mozgófénykép színházat létesít és azt városi kezelésben fogja főtartani.

Utasítja a városi tanácsot az előkészületek azonnal való megtételére és 30 napon belül a megfelelő szabályrendelet, ügyviteli szabályzat összeállítására és a képviselőtestület elé terjesztésére.

Igen tisztelt képviselőtestület!

Jelen indítványomat bővebben indokolni, szinte fölöslegesnek tartom. Ha az ország több életrevaló városának törekvéseit figyelemmel kísérte, senki sem fogja új eszmének tekinteni, csakis a helyes gazdasági irány követését látja benne.

Tény az, hogy többször megtörtént, mikép piaeterünkön két-három hétig tartózkodott egy-egy „mozis”, aki aztán 15—20,000 K tiszta jövedelmet vágva zsebre, tovább utazott. A városnak a helyért és szegény-alapjára, néhány koronácskát hagyott ugyan hátra, de az ezeket elvitte.

Közelebbről Csongrád község is berendezte a mozi és karácson másodnapján, az alacsony helyárak mellett is több, mint 200 korona tiszta jövedelmet hozott egy előadás után.

Szekelyudvarhely város közönsége és különösen tanuló-ifjúsága, nélkülözi a nemesebb szórakozásokat. Általános a panasz az erkölcsök lazulása miatt. A városnak, mint erkölcsi testületnek, kötelessége a közönség és ifjúság szórakoztatásáról is gondoskodni. Ezt az Uránia-rendszerű mozgószínház létesítésével annál inkább megteheti, mert abból a városnak és közönségének évenként jelentékeny erkölcsi és anyagi haszna is származik.

Ismétellen ajánlom tehát indítványom közérdekű szempontból és a város anyagi előhaladása tekintetéből való sürgős tárgyalását s minél előbb leendő megvalósítását, mert ebből kifolyólag évi 15—20,000 korona tiszta jövedelem biztosan remélhető, ami pótdadónk csökkentésére szolgálna, illetve kulturális célokra is fordítható lenne.

Szekelyudvarhelyt, 1912. dec. 29.

Teljes tisztelettel:
Betheg Pál.

Szekelyföldi ohajok — és sérelmek.

A szekelyföldi kamara jelentéséből.

(—gh) Istenem! Mennyi van ezekből, címül a vett bajokból a Szekelyföldön!... Tatán felsem lehetne sorolni, talán el sem tudnók mind panasolni. Hiszen a kormányok évtizedek óta, semmit sem törődtek a Szekelyföld ohajaival és sérelmeivel.

Nem is csoda, mert alig volt emberünk, aki megmozdulva, akadályt nem ismerve, utat törni akart, vagy tudott volna a Szekelyföld elhanyagolt viszonyainak megjavítására.

A szekelyföldi sajtó is hibás, mert szét-szórtan, külön-külön, ötletszerűen dolgozott és így hangjának megfelelő súlyt adni nem tudott.

Hozzuk helyre tehát hibánkat és minden egyes szekelyföldi ujság — pártkülönbség nélkül — álljon a szekely érdekek hathatós védelmére. Tárjuk fel az ohajokat és sérelmeket nyíltan, leplezetlenül, a maguk valóságában. Hiszen néma gyermeknek, még az édes anyja sem írheti meg a szavát.

A „Szekely-Udvarhely” rendíthetetlenül küzd a szekelység ügyeiért közel két évtized óta. Szerénytelenség nélkül elmondhatja: utánunk, előre!

Minden egyes laptársunk közölje, tartsa nyilván a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara 1911. évi jelentésében felsorolt „ohajokat és sérelmeket”, melyek nagyjában a következők:

Iparfejlesztés céljából a Székelyföldre kereskedelmi miniszteri kirendeltség szervezése. A székely körvasuton üresített személyvonatok beállításai. A székely körvasutnak székelykocsárdi hátrányos csatlakozása helyett a Kece—Aranyogyéres között építendő új vonalvaló csatlakozás létesítése. Az ágostonfalvi állomáson fedett postarakodó létesítése. A hazai lisztipar és kereskedelem kárára a határszéli immunitás területeken üzött visszaélések ellen érvelés intézkedések fogantatása. A lövétei földfesték-termelő vállalat állami támogatásban való részvételének. A gépkereskedéssel foglalkozó szövetkezetektől az állami támogatás és egyéb kedvezmények megvonása. A tisztességtelen verseny és a házaló kereskedés és megrendelés gyűjtés elleni panaszok. A kereskedőtanoncok megfelelő iskoláztatása. Kereskedelmi pályára nevelés. Trafikok és fűszerkereskedéseknek papírszakmabeli áruk tartásától való eltiltása.

A szakemberek és tőke figyelmének a Székelyföldi vasérc telepeire irányítása. A helyi lakatosiparosok közszállításban részesítése. Műszaki iparosokat képző iskolák föllállításai a vidéken. Ipari árucarnok föllítása vidéki nagyobb központokon. Hőlapdarendszer eltiltása. Iparvágány építése a gyergyóvaslábi márványbánya és mésztelephoz. Az agyagipar nagyiparrá fejlesztése. Üveganyag és készüvegáru kedvezményes szállítása. Fűresztelepek bejelentett kocsiszükségletének ellátása. Államsegélyben részesített csizmadia és cipésziparosok hazai kaptafa vásárlására kötelezése. Cipőfeszőgromániai vámjának mérséklése. Romániába irányított butoráru vámjának mérséklése. Esztergályosipar állami támogatása.

Az állami timáranyag vizsgáló intézetnek gyakorlati tiszár mintaműhellyel kibővítése. Hazai börtörtartás emelése. Nagyobb vidéki központokon gyapjufésülő és fonógép felállításai. A Sequens-féle sepsiszentgyörgyi posztógyár további állami támogatása. Szabó tanoncok szakirányú tanítása. Házaló szabók eltiltása a megrendelés gyűjtésétől. Női ruhavarrás iparszerű üzeméhez iparigazolvány váltásának elrendelése. A cipész és csizmadia ipar állami támogatása.

Földgáz ipari célokra felhasználása. Süttőiparosok munkaszünetének újabb rendezése. Aháziipar körét tullel, ladó kenyér és pogácsa sütés megszorítása.

Ipari célokra a cukor olcsóbb beszerzésének biztosítása. Hentesiparosok külföldi tanulmányutra segítése. Állatközvetítők vásárlásról való kitiltása. Belsőszőlőipar állami támogatása. Sörfogyasztási adónak reformálása, a malata megadóztatása. Vegyi uton előállított ecetsav forgalomból kitiltása. Szeszmonopolium behozatala. Hazai vendéglőkben és vonatokon a hazai ásványvíz fogyasztásának biztosítása. Ásványvizek kis mennyiségben való szállításának fűtött kocsikban biztosítása. Ásványvizek fogyasztási adójának eltörlése. Szénsavszállítás megkönnyítése. Szikvizgyártás tisztaságának ellenőrzése.

Szappantermékek II. oszt. fuvartarifa szerinti való szállításának rendezése. Építőelőmunkások és felügyelők számára tanfolyamok rendezése. Építőanyagok vasúti fuvardíjának mérséklése. Vidéki nyomdászükségletek államnyomdából való fedezésének eltiltása. Fényképezőipar fejlesztése szakiskolák és tanfolyamok által.

Székelyföldi háziipar felkerölése, termelő csoportok és áruaktárak létesítésével. Az ipartestületek és ipartársulatok közti összhang megteremtése. Az ipartörvény revidálása. A betegsegélyző munkáspénztárak reformálása. Ipari szövetkezetek létesítése. A marosvásárhelyi felső keresk. iskolában szegény tanulóknak állami alapítványokkal való segítése. Az iparos tanonciskolák állandó, megfelelő berendezésű épületbe elhelyezése. A marosvásárhelyi ipari szakiskola internátussal leendő kibővítése.

Állategészségügyi óvórendszabályok. Sajt-készítésre való kioktatás. Nemesebb prémét szolgáltató juhok tenyésztésének a Székelyföldön való meghonosítása. A gazdasági szövetkezetek eredményesebb községi támogatása. Méhészeti tanfolyamok sikerének foko-

zása. Az aranka rendszeres irtása. Kosárfonóipar számára fűzanyag termesztése. Len- és kendertermelés fokozása. Jobbfajta tenyészborjúk levágásának megakadályozása. Juhállomány szaporítása sajt- és túrógyártás céljaira. Olajnövények termesztésének fokozása.

Mintegy 73-féle „ohaj és sérelem” van itt egybegyűjtve s bizonyár nem azért, hogy akár a kereskedelemügyi, akár a földművelésügyi miniszteriumok irattárába kerülve, örökre ott maradjanak.

Tartsunk össze és egyértelműen kérjük s ha kell követeljük a Székelyföld ohajainak és sérelmeinek teljesítését, illetve megszüntetését! Ennek bizonyára meg lesz a kellő hatása.

Egy pillanatra sem szabad elfelednünk, hogy mi vagyunk az utolsók, kik — Bethlen István gróf szavai szerint — még megmenthetjük a Székelyföldet attól a pusztulástól, mely felé indult.

Talpra tehát! Előre!

Színes képek.

Ő napol, Ő vizsgál,
és Ő — — zár.

Vizsgálat előtti napnak d. e. 9 órájára külön küldönc viszi a jegyzőhöz a privát levelet, melyben Ő tudatja, hogy másnap d. e. 8 órakor tartja a szokásos évi nagy vizsgálatot.

A jegyző négy külön küldöncöt, küldi négy községbe az értesítést, hogy másnap d. e. 8 órakor Ő vizsgál és az előjárók minden szükséges könyveket és iratokat magukkal hozva, a jegyzői irodában pontosan jelenjenek meg.

Ugyanaznap d. u. 5 órakor külön küldönc hozza a privát levelet, melyben Ő tudatja, hogy közbejött akadályok miatt a vizsgálatot bizonytalan időre elnapolja.

A jegyző négy külön express küldöncöt küldi a négy községbe az erre vonatkozó értesítést...

És ez így megy két három ízben.

Végre Ő is megérkezik. A bakkon ül. Ő hajt. Számvevőt kocsisa mellé ülteti. Kicsi ember, neki ott is jó; ott a helye!

Kocsisának parancsot osztogat:

— Ne fogj ki János, csak járkálj; lépve engedd a lovakat. Hamar, fél óra alatt végezek. Sietek, hisz te is tudod, hogy nekem sok, nagyon sok a dolgom. Haza kell gyorsan utaznunk.

És csakugyan, amit más, vizsgálatához érte halandó — csak felületesen is — 7-8 óra alatt végez: Ő, a csoda gyerek fél óra alatt — kész.

A jegyzői ügykezelés, iktató, tárgymutató, levéltár, anyakönyvi és katonai-ügyek, 112 nyilvántartás, pénzkezelés stb. stb. és a körhöz tartozó öt község ügykezelése: egyetlen fél óra alatt mind-mind megvizsgálva!? Bámulatos! És a mi fő — minden rendben!

— Kész kérem a számvevő ur? — kérdi Ő.

— Még nem — feleli a számvevő.

— Kérem sietni, sietni és — zárni! Hisz tudja kérem, hogy nekem nagyon, de nagyon sok a dolgom; mennem kell!

A jegyző próbálja marasztalni.

— Szívesen maradnék jegyző ur, de nekem nagyon, de nagyon sok a dolgom; mindent nekem kell végezniem. A segítő társak közül az egyik folyton vadász, a másik kurizál és a harmadik teljesen járatlan. Borzasztó sok a dolgom, mindent nekem kell végezniem. Aztán tudja, a gyomrom is rossz. Köszönöm, köszönöm, megyek!

Közben azonban — szavát ne felejtse — 6-7 pohárka borseprőt bevesz és Ő — zár.

Még egyszer a talált rend felett magas (ágaskodot!) meglegedését fejezve ki, bucsuzik és indul, de hirtelen megáll!

— Igen, igen, tudja, tudja, tudja mit jegyző ur, hisz az! hiszem tudja, ki lesz az új főispán?

— Biz én nem! — feleli a jegyző szerényen.

— Hát tudja meg kérem, hogy János bácsi Aztán ügyelni, ügyelni, ügyelni!!! Isten önnel jegyző ur! — és végleg eltavozik.

Másnap délelőtt megint külön küldönc bandukol a vizsgálatra vonatkozó privát levelet, hogy délután a másikat express vihesse az elnapolásról.

Végre aztán ismét megérkezik. Vizsgál.

Számvevő — rendelet szerint — zár.

Ő — szavát ne felejtse — 6-7 pohárka seprőt és egy pár pohárka borocskát bekebelezve, szintén — zár... A talált rend felett (ágaskodva) magas meglegedését fejezi ki. Menni kell, mert rendkívül sok a dolga. Bucsuzik és szól:

— Aztán tudja meg, tudja meg kérem, János bácsi lesz a főispán; vigyáznai, vigyáznai, vigyáznai!! És végül a vizsgálat befejeztével egy szép füttty...

Az egész járás rendben!

Kicsi tinó...

A vármegyék mezőgazdasági közigazgatása.

Irta: Szilassy Zoltán orsz. képviselő.

Mikor a földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági ügyeknek a törvényhatóságoknál való intézéséről szóló 1912 évi XXIII. törvénycikket megalkotta, azt az egész gazdaközönség osztatlan örömmel és elismeréssel fogadta, mert ez által a törvényhatóságok szervezete egy oly szakközeggel bővítettik, a ki hivatalból köteles a vármegyék mezőgazdasági ügyeit gondozni és e végből a törvényhatóság viszonyait figyelemmel kísérvé, a törvényhatóságnak és a kormánynak a helyi viszonyoknak megfelelő intézkedésekre javaslatokat tenni, a kormány rendeleteinek és a törvényhatóság kezdeményezéseinek végrehajtását sürgetni és ellenőrizni.

Ez a nagyon szükséges törvény ennek az évnek az első napjával lépett életbe. A törvény szerint minden törvényhatóságban a törvényhatóság és a törvényhatóság első tisztviselőjének gazdasági szakközegét a földművelésügyi miniszter által kinevezett gazdasági felügyelő kezezi. Ennek megfelelőleg a törvényhatóság köz ülésén és bizottsági ülésein a mezőgazdasági érdekű összes ügyekben a szakelőadói teendőket végzi, ki- nek véleményét mindazokban a közigazgatási ügyekben meg kell kérdezni, a melyek a földművelésügyi közigazgatás körébe tartoznak, de a gazdasági felügyelő jogosult önálló előterjesztést és javaslatot is terjeszteni a törvényhatóság elé a mezőgazdasági érdekek védelme és előmozdítása céljából, melyeket a törvényhatóság tárgyalni köteles.

Látható ebből a kivonatolt ismertetésből, hogy a gazdasági felügyelőnek a mezőgazdasági érdekek szolgálata és előmozdítása terén igen szép és hasznos hatáskör van biztosítva. De látható az is, hogy a gazdasági felügyelő, mint törvényhatósági előadó; a gazdasági egyesületekben, mint társadalmi testületekben, nyilvánuló gazdai közvélemény érvényesítése terén is, mily elsőrendű hatáskörrel fog birni. Éppen azért feleltette szükséges, hogy a gazdasági felügyelő a gazdasági társadalmi testületekkel a legszorosabb kontaktusban legyen, hogy ezáltal, mintegy a gazdasági társadalom útjében tartva kezét, állandóan tájékozva legyen a gazdasági társadalom kívánságairól, bajairól és azokól az orvosszerekről, melyek ezeknek az enyhítésére, megszüntetésére alkalmasak. Erre a harmonikus munkásságra nagy szükség van és ezen munkásság biztosítására nagyon szükséges a hatáskörök lehető szabatos körvo-

HIREK.

nalzása, mert több gazdasági egyesület köréből hallatszottak panaszok az iránt, hogy a gazdasági felügyelők meg ott is, hol jól működő gazdasági egyesület van, olyan terre is kiterjesztik működésüket, a mely a gazdasági egyesületek hatáskörébe vág és ezzel tulajdonképen a gazdasági egyesületek működése alól vonják el a talajt.

A földmívelésügyi miniszterben azonban megvan a kellő érzék és a jóakarát a gazdasági egyesületek iránt nemcsak abban, hogy a viszonyokhoz képest tekintélyes anyagi segélyben részesíti azokat, hogy feladataik teljesítésre képesek legyenek, hanem az iránt is, hogy működési körüket biztosítsa és a felügyelők munkásságával összhangba hozza.

Erre mutat a gazdasági felügyelői intézmény életbeléptetése alkalmából a gazdasági egyesületekhez intézett rendelet, melyben közli a miniszter, hogy a gazdasági felügyelőségeket figyelmeztette arra, hogyha eddig is szükséges volt, hogy a gazdasági felügyelő a vármegyebeli gazdasági egyesülettel állandó összeköttetést tartson fenn, most már sokszorosan feladatátalan feladata a gazdasági felügyelőnek a gazdasági egyesület tevékenységének készséges támogatása, az összhangzatos tevékenység feltételeinek megteremtése és általán a gazdasági társadalmi tényezőkkel való állandó együttes működés biztosítása és minden irányban azon kell lennie, hogy a gazdasági társadalmi egyesületek tevékenysége érvényesüljön.

Ezzel szemben egészen természetes, hogy a gazdasági felügyelőségek is a magok hasznos feladatait csak akkor fogják sikerrel betölteni, ha működésükben a gazdasági egyesületek odaadóan fogják őket támogatni és maguk is a szükséges és kívánatos együttműködést megfelelőleg előkészítik.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a törvény életbeléptetése a gazdasági társadalmi testületek támogatása és a gazdasági felügyelőségek odaadó működése mellett és a közös cél elérése érdekében kifejtett összhangzatos együttes tevékenység következtében, mezőgazdaságunk ügyei fejlődésére és érdekei érvényesülésére, a legszebb eredményeket fogják biztosítani.

E NAP

Szerda, január

Újév

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, siessen azt megújítani, hogy a »SZÉKELY-UDVARHELY« továbbra is b. címére pontosan küldessék

kat. Támogassuk az igazi 1848-as függetlenségi sajtót, mert azzal önmagunk függetlenségét, szabadságát segítjük elő. Hazafias tisztelettel kérjük tehát az előfizetések megújítását. Előfizetési ár negyedévre 2 K 50 f

— **Palackok megjelölése.** A kereskedelmiügyi miniszter 91922—912. sz. rendelete, mely szerint a bort, sört vagy egyéb szeszes italt tartalmazó zártpalackok mennyiségértelme a részlelkereskedésekben kötelezőleg megjelölendő, — 1913. január 1-én életbe lépett. Az érdekeltek figyelmét felhívjuk e körülményre, nehogy büntetésnek tegyék ki önmagukat.

Székely Testvérek!

Nagy küzdelem között áll a magyar nemzet. Szüksége van minden fiára, de sokszorosan szükséges a szabad, függetlenségi, bátor szavú ujság. Mert ha minden szabadságunktól megfosztanak is, a sajtó által vissza szerezhetjük elkobzott jogainkat.

— **Újévi üdvözlések.** Székelyudvarhelyt újév napján ezuttal is megtörténtek a szokásos üdvözlések az egyes hivatalok, testületek és egyesületek vezetőinél. Pál István apát-kanonok, főesperes-plebánosnak az egyháztanács tagjai, a tisztelendő nővérek és többben kívántak üdvösséges boldog újévet. Dr. Haan Bela kir. törvényszéki elnöknel a bíróságok, ügyészség és hivatali testületek tagjai fejezték ki őszinte szívből jövő jó kívánataikat. Dr. Sebesi János alispánt a vármegye és város tisztviselői karának élén Dr. Pál Árpád vármegyei főjegyző köszöntötte tartalmas beszédben. Gotthárd János polgármesternél Scó Domokos polgármesterhelyettes tolmácsolta a városi tisztviselők ohajtásait. Homolay Lajos kir. tanácsos, pénzügyigazgatót Kövesdy József titkár, igazgatóhelyettes üdvözölte a tisztviselői kar élén.

— **Kossuth Lajos Tivadar** csütörtökön Budapestre érkezett beteg bátyja: Kossuth Ferenc pártvezér látogatására.

— **Főispáni beiktatás.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 8-án (szerdán) délelőtt 11 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésén veszi tudomásul id. Haller János gróf főispáni állásától való felmentését és Ugron János főispán kinevezését. Ugyanakkor lesz az új főispán esküvője, illetve beiktatása is. A közgyűlésre kibocsátott tárgysorozathoz a következő szövegű meghívó-kártya van csatolva: „Ábránfalvi Ugron János Udvarhelyvármegye főispáni székébe való ünnepies beiktatása alkalmával szívesen látja Székelyudvarhelyt, a Budapestszállodában 1913. január 8-ikán ebédre. Az Ebédrendező bizottság Székelyudvarhely vármegyeihez címre szíves válaszát kéri.”

— **Politikai párbaj.** Károlyi Mihály gróf a Nemzeti Kaszinóban mindenkit üdvözölt, csak Tisza István grófot nem. Erre Tisza így szólt hozzá: — Szervusz Mihály! Károlyi azonban kerekén kijelentette, hogy június 4-ike után, nem áll szóba Tiszával. Tisza párbajra hívta Károlyi grófot és csütörtökön meg is verekedtek. A súlyos feltételű kardpárbaj közel egy óráig tartott és 34-szer csaptak össze. Mindketten számos lapos vágást kaptak, míg aztán Károlyi gróf a könnyökön megsebesült. A felek nem békültek ki.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pál Gyula székelyudvarhelyi állami főreáliskolai helyettes tanárt a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárnak nevezte ki.

— **Előléptetések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szemlérné Lendvay Mária és Bu gerné Krizsó Erzsébet polgári leányiskolai tanítónőket a IX. fizetési osztályba, Nemes Irma, Csányó Ilona segédtanítónőket a X. fizetési osztályba és Telekéné Csimez Jolán helyettes tanítónőt a XI. fizetési osztályba állami polgári iskolai segédtanítónőnek léptette elő, illetve nevezte ki.

— **Választmányi ülés.** Az udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület e hó 7-én (kedden) d. e. 10 órakor az áll. elemi fiúiskola tanácskozó termében tartja választmányi ülését, melyen a közgyűlés idejét, helyét és tárgysorozatát fogja megállapítani.

— **Többé félretenni nem lehet...** Rákosi Viktor orsz. képviselő Bán Géza hajdunánási igazgatónak többek között ezt írta: Egy bizonyos — a tanítókérdést többé félretenni nem lehet, nem szabad, azzal közmegelegedésre végezni kell.

— **Nyugdíjajás.** Kovács G. Imre városi adóhivatali szolga e hó 1-től kezdődőleg évi 561 K 60 f nyugdíjajással nyugodalomba vonult. Kovács 64 éves, 4 gyermeke van. A rendőrségnél hét és a városi adóhi-

vatalnál 21 évet szolgált s így a millénaris esztendő kétszeres beszámításával, 29 év után kap nyugdíjat. Derekszerű, pontos és megbízható embere volt az adóhivatalnak, hol jártasságának igen nagy hasznát vették. Helyébe a polgármester Jákab György rendőrt helyezte át a rendőrségtől, aki ott már 18 és fél évet szolgált.

— **Heltai főpolgármester-jelölt.** Az oklándi kerület munkapárti képviselőjét Budapest főpolgármesterségére, jelöltként emlegetik.

— **Feloszlik a munkapárt Szombathelyen.** Lemond a vezetőség. Székely Ferenc lemondott igazságügyi minisztert nagy ünneplésben részesítik Székely miniszter már összepakkolt és a miniszteriumból elbocsúzott. Serényi gróf földmívelési miniszter is lemond. Az önértetes férfiak távoznak. A munkapárt oszladozik; megfogta a nép átkát.

— **Halálozás.** Özv. Varga Mihályné szül. Darnóczy Mária, életének 79-ik évében elhalt december 31-én Székelyudvarhelyt. Hüllőporait e hó 3-án szállították Nagyajtára, hol a református egyház szertartásai szerint helyezték örökös nyugalomra.

— **Ha nincs szén, — nincs világosság.** Rosszul kezdődött az új esztendő. E hó 2-ikán d. u. 3 órakor elfogyott a szén és megszünt a villamos áram Székelyudvarhelyt. Az ipari műhelyek gépei megállottak s így érzékeny kar háramlott az egyes tulajdonosokra. Este 9 óráig, tehát teljes 6 órán át nem volt áram a magánfogyasztók részére. Kérdőzködéseinkre az volt a válasz: nincs szén, mert a szállító nem szállított. Tehát nem a telep a hibás, hanem a szállító. Akár miképp áll is a dolog, arra kell törekedni, hogy a város közönsége az ehhez hasonló meglepetésektől megóvassék jövőre.

— **A „Szarvas“-vendéglőben** minap furcsa eset játszódott le. Makkai József bádogossegéd reszelővel rátámadt Varga Eszter alkalmazottra s jobb karján és mellén megszurta. Azután önmaga ellen fordította a hegyes reszelőt, de az ott levő vendégek lefogták és így kárt nem tehetett magában.

— **Állami mázgyár.** A kereskedelmi kormány elhatározta egy állami mázgyár létesítését, amely az eddigi áron sokkal kisebb mértékben ártalmas kész máz fog a fazekas kisiparosok rendelkezésére bocsátani. Az új máz révén a minimumra csökkent az éltommérgezés veszedelem és pedig annál inkább, mert az őrlést ezentul nem a fazekas maga fogja végezni. A kereskedelmi minisztérium reméli, hogy a fazekasok az új máz előnyeit felismerve, azt maguktól is használni fogják, de szükség esetén, kötelezően is elő fogják írni a máz használatát.

Royal-mozgósínház.

Ma, 1913. január 5-én a polgári önképzőkör nagytermében, változatos műsorral bemutatásra kerül:

Ismét egyesülve (nagyszabású dráma),

A kotnyeles ur (humoros),

Pali és a Dollárkirálynő (mulattató),

Hűség és a ragaszkodás (érdekfeszítő),

Élet a tengerben (tanulságos),

A feltaláló (érdekes),

Pali autója alatt (humoros).

Hétfőn január 6-án, Vízkereszt napján egészen új műsor.

Helyárak: Számozott hely 1 K, I. h. 70 f, II. h. 50 f, III. h. 30 f, gyermekek 10 éven alól 50—20 f. Kezdeté pont fél négy órakor és este 8 órakor. A n. é. közönség pártfogását kéri.

Tordos János,
tulajdonos.

OLVASSUK és terjesztjük a függetlenségi lapokat, mert csakis ezek védik jogainkat s küzdenek a hazáért!

Kiadó lakás. Székely-udvarhely, Vár-utca 9. sz. alatt három szoba és konyha április 24 től kezdődő kiadó.

Eladó beltelek. Székelyudvarhelyt. Balint-utca 22. alatt két szoba, kamra, szűz és kerttel stb. bíró épületes beltelek kiadó. Vár-utca 24. sz. alatt több beltelek álló lakás kiadó. Értekezni lehet özv. Gircs Józsefnénél Vár-utca 24. sz. alatt.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát a „Székely-Udvarhely“-ben

Eladó vagy kiadó helység. Székelyudvarhelyt. Solymossy-utca 27. sz. n. 212 négyszögöl területű helység, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, szőlőház, fatartó, sertésöl és igen szép kert van, örök áron eladó. A többévrre azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonos. — Bővebb felvilágosítást nyújt a hirdetésből a „Székely-Udvarhely“ kiadó hivatala Kossuth-utca 31. sz.

BOR! Székelyudvarhelyi bor nagykereskedőnél. — Bővebb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Földbirtokot, házat, erdőt vesz. elad és saját költségén párcelláz

Kovács Elek ingatlan forgalmi irodája **Marosvásárhelyt.** Apaffy Mihály utca 2. szám. Ugyanott több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Azonnal kiadó egy 75 holdas, egy 300 holdas, egy 400 holdas birtok *mezőgazdasági szeszyárral*, egy 700 és 1600 holdas földbirtok.

Pezzli, bármely országban, betáblázásra legelőnyösebben elhelyez, kölesönnyitetekeket, biztosításokat *gyorsan lebonyolít.*

Horgony-Syrup. Sarsaparillae
Vértisztítósz. — Üvege 3.80 és 7.50 kor

Horgony-Liniment. Capsul. composit.
A Horgony-Pain-Expeller pótléka. Fájdalomenyhítő bedörzsölés
meghűlésnél, rheumánál, köszvényénél stb. — Üvege 1.40, 2. — kor

Horgony-Vas-Albuminat. Tinktara. Vértölgényeségnél és sápkóránál. — Üvege 1.40 kor

Házhozvethető a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül **RICHTER dr. az „Arany oroszlán“-hoz** olaszprágai (I. Elisabethtra. 56 5) gyógyszerárából.

Milliók használják

Köhögés rekedtség, hurut és nyálkás-ság, göres és hőrhurut ellen

KAISER-féle mell-karamellákat a „három fenyővel.“

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzókól a biztos eredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon!
Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Valamint: **ZSETKÉY JÁNOS** gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

***A székelyek alkotmányának története,** különösen a XVI. és XVII. században, Irta: Dr. Konnerth János Némethől fordította Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K-Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vastkos kötetben a székelyek ősfoglalását, a Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a hulló vagy szolgabíró (székabíró), a főkirálybíró, az esküdteteket vagy székülöket, a jegyzőt vagy nótáriust, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A földönlakók, Székely táma, Székely bánja vára 1562, A darabontok, A két első rend heizete, lófők, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágyok, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, muszákat vagy hadi szemléket, a praesidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelés korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kiténő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésben Székelyudvarhelyt.

Bélyegzők és pecsétnyomok mindenféle kivételben gyári áron pontosan, hibátlan szövegezéssel kaphatók „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében) Székelyudvarhelyt. Vidéki megrendeléseket az ország bármely részébe gyorsan teljesít.

Aspirin-Tabletták
(a közismert fájdalomcsillapító szer)

Hogy bizonyos legyen az ember, hogy csakugyan a valódi Aspirint kapja, mindig Aspirin-Tabletta formában kell, hogy kérje. Ezek eredeti csomagolásban, 1 üvegeső 20 félgrammos tablettával K. 1.20-ért, kaphatók. Minden egyes tablettán rajta van az Aspirin szó.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim am Rhein.

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatárucikkék, készruhák, cipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalom bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:
Szenkovits János Utóda.

Névjegyek

az új-év alkalmából most még megrendelhetők Betegh Pál könyvnyomtató-intézetében. — Legnagyobb választék. — Legújabb divát szerinti minták. — Mérsékelt árak. — Pontos kiszolgálás.

Betegh Pál könyvnyomtató és könyvkötő-intézete Székelyudvarhelyt